

Lepakotarkastus – Töyrykatu 5, Lahti

Timo Metsänen

Luontoselvitys Metsänen
Heinolan Vanhatie 40 B
15170 Lahti
www.metsanen.com

3.2.2010

Kannenkuva: Lahden Töyrykatu 5 ©Timo Metsänen

Johdanto

Töyrykatu 5:den rakennusta oli aikaisemmin ehdotettu purettavaksi, joten lepakkotarkastuksen tarkoituksena oli selvittää mahdollisen lepakkoyhdyskunnan olemassaoloa ja rakennuksen soveltuvuutta lepakoille. Kaikki Suomessa olevat lepakot ovat rauhoitettuja luonnonsuojelulailla ja lisäksi ne sisältyvät EU:n luontodirektiivin IV a) liitteeseen, jonka perusteella lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Tietyin direktiivissä määriteltyjen kriteerien perusteella tähän kieltoon voidaan hakea poikkeuslupaa alueelliselta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta. Tarkastus liittyi tekijän luontokartoittajatutkinnon opiskeluihin, nisäkäspuolen näyttömateriaalien kartuttamiseen.

Havainnot

Lepakkotarkastus tehtiin talolle 17.12.2009. Tarkastuksessa käytiin läpi talon huonetilat, portaat ja vinttila. Tarkastuksen suoritti ympäristösuunnittelija (AMK) Timo Metsänen. Rakennuksista etsittiin merkkejä lepakoiden oleskelusta, lähinnä niiden ulosteita.

Tarkastuksen ajankohdasta johtuen lepakoita ei yritetty havainnoida detektorilla.

Läpikäydyistä tiloista ei löydetty lepakoiden ulosteita. Seinien sisään, vinttitilan mataliin viisteisiin ja kellariin (ovi ruuvattu umpeen) ei päästy/mahduttu havainnoimaan, joten niihin kohtiin jäi tiloja, joihin lepakot voivat mahtua (Kuva 1.). Tarkastajan käytössä ei ollut endoskooppia eikä rakenteita voitu hajoittaa. Portaista ja vinttitilan savupiipun reunalta löydettiin papanoita, jotka ovat todennäköisesti hiirien tai muiden pikkujyrsijöiden jätöksiä. Jätöksien rakenne poikkesi lepakon papanoiden rakenteesta ja ne olivat erittäin kovia, toisin kuin lepakoilla.

Soveltuvuus lepakoille

Töyrykadun talo oli kylmä ja aistinvaraisesti myös yläkerroksestaan vetoinen ja liian kuiva lepakoiden talvehtimiselle. Kesällä talo puolestaan on todennäköisesti lämmin ja voisi huokutella lepakoita päivehtimään.

Tarkastusajankohta ei ollut optimaalinen lisääntymisyhdyskunnan olemassa olon selvittämiseen. Usein tällaisissa yhdyskunnissa lepakot ovat parhaiten paikalla kesä-heinäkuussa. Yhdyskunta voi jo heinäkuun lopussa-elokuussa "hajaantua" ja kohde autioitua syksyksi ja talveksi.

Talon sijainti lähellä Mustankallionmäen metsäistä aluetta ja Pyhättömän omakotitaloaluetta lisää sen potentiaalia lepakoiden esiintymiselle. Toisaalta talo on sijoittunut tiiviisti rakennetun keskusta-alueen reunaan, jossa ei ole paljon lepakoille soveltuvia saalistusalueita.

Suosituksset ja jatkoselvitystarpeet

Kohdetta voitaisiin vielä tulevana kesäkaudella havainnoida, jotta saataisiin varmuus lepakoiden esiintymisestä, koska kaikkia osia rakennuksesta ei pystytty tarkastamaan ja talon tyhjillään olo voi houkutella rakennukseen lepakoita viiveellä. Lepakot voivat myös vaihtaa yhdyskuntiansa paikkoja ja asuttaa eri rakennuksia eri vuosina. Paras aika yhdyskuntien selvitykselle on kesä-heinäkuu.

Mikäli paikalla havaitaan lepakoita, tarkka lajinmääritys siipojen osalta edellyttää niiden kiinniottoa. Myös jos halutaan saada tieto siitä onko esiintymä lisääntymisyhdyskunta vai ei, lepakoita saatetaan joutua ottamaan kiinni, jotta niiden sukupuoli ja lisääntymisstatus saadaan määritettyä.

Liitteet: Kuvat 1 ja 2.

Kuva 1. Katon ja portaikon rajaama pieni tila, jota ei mahduttu tutkimaan. ©Timo Metsänen

Kuva 2. Yläkerroksen puruvintti.©Timo Metsänen